

ת"פ 37902/10/14 - המאשימה, מדינת ישראל, יחידת תביעות לה"ב נגד הנאשמים, סוזן גרנט - נמחקה, יצחק גרנט

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 37902-10-14 מדינת ישראל נ' גרנט ואח'

לפני
המאשימה: כבוד השופט ד"ר שאול אבינור
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד חן רייז
יחידת תביעות לה"ב 433

נגד
הנאשמים: 1. סוזן גרנט - נמחקה
2. יצחק גרנט
ע"י ב"כ עו"ד רונן רבי

גזר דין

א. רקע כללי והשתלשלות ההליכים המשפטיים:

1. נאשם 2 (להלן - הנאשם) הורשע - במסגרת הסדר טיעון דיוני ללא הסכמות לעניין העונש, למעט בהיבט הפיצויים - בביצוע שרשרת של עבירות מרמה, בנסיבות מחמירות, נגד המוסד לביטוח לאומי (להלן - המל"ל).

לנאשם ולנאשמת 1, שהינה אשתו, אחד עשר ילדים, שמתוכם שמונה התגוררו עמם בתקופה הרלוואנטית לכתב האישום. עבירות המרמה מושא כתב האישום המתוקן עניינן בקבלת גמלות נכות מהמל"ל, בעבור ארבעה ילדים קטינים שלא היו זכאים להן, בסכום כולל של 500,000 ₪.

2. כתב האישום המקורי, שבו חלק כללי ושישה אישומים, הוגש נגד שני הנאשמים שבכותרת. במסגרת הסדר הטיעונים תוקנו עובדות כתב האישום המקורי, הושמטו אישומים 1 ו-3 וכן בוטלו האישומים נגד נאשמת 1. כתב האישום המתוקן אוחד אפוא חלק כללי וארבעה אישומים, ובמסגרתו מואשם הנאשם דנא בלבד.

3. החלק הכללי לכתב האישום המתוקן מתאר את רקע הדברים והתכנית הפלילית, שאותה רקם הנאשם, כלהלן:

גמלת ילד נכה הנה גמלה המשולמת למבוטח במל"ל עבור ילדו המוגדר כ"ילד עם ליקוי מיוחד". בתוספת השנייה לתקנות הביטוח הלאומי (ילד נכה), תש"ע-2010 (להלן - תקנות המל"ל), מוגדר ילד עם אוטיזם או פסיכוזה כילד עם ליקוי מיוחד. ילד עם הפרעת אישיות איננו נכנס בגדר ילד עם ליקוי מיוחד.

- מטרת תקנות המל"ל היא לסייע להורה אשר משלם עבור טיפול בילדו ולפצותו עבור הזמן המושקע בטיפול בילד, במקום בעבודה, דבר המביא לפגיעה כלכלית ביחידה המשפחתית.
- לתביעה לקבלת גמלת ילד נכה יש לצרף תעודות רפואיות וסיכומי מחלה וכן אישור ממוסד הלימודים בו לומד הילד.
- במועדים הרלוואנטיים לכתב האישום המתוקן תכנן הנאשם לקבל במרמה גמלאות ילד נכה עבור ארבעה מילדיו. במסגרת תכנית זו זייף הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, מסמכים אותם הציג בפני רופאים או בפני המוסד לביטוח לאומי. כמו כן זייף הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, מסמכים הנחזים להיראות ממוסדות לימוד וממורי הילדים. בכך ביקש הנאשם ליצור מצג שווא לפיו ארבעת ילדיו הנ"ל סובלים מהפרעה פסיכוטית ועל כן עומדים בקריטריון של "ילד עם ליקוי מיוחד".
- בדרך זו קיבל הנאשם לידי שם ארבעת ילדיו הנ"ל, במרמה בנסיבות מחמירות, גמלות נכות מהמל"ל בסכום כולל של 500,000 ₪.
- הנסיבות המחמירות הן התכנון המוקדם, מספר הפעמים שבהן הוגשו תביעות הכזב, זיוף המסמכים הרבים ויצירת מצגי שווא תוך שימוש בילדים; והכל על מנת לקבל סכומי כסף גבוהים, לאורך זמן.
- 4. ארבעת האישומים שנותרו כאמור בכתב האישום המתוקן, מתארים את מעשי המרמה הקונקרטיים שביצע הנאשם בהתייחס לארבעה מילדיו ואת גמלות הנכות שקיבל בגין כך; ועיקרם כלהלן:

אישום 2:

- עובר ליום 11.10.11 זייף הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, מסמך הנחזה להיראות חתום על-ידי גב' תרצה יודייקין, שלפיו גב' יודייקין היא מורה של הבת **רחל** ושלרחל התנהגות לא נורמטיבית (להלן - המכתב המזויף).
- ביום 11.10.11 הגיש הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, תביעת גמלה לילד נכה, בעבור הבת רחל, בסניף בני-ברק של המל"ל. בתביעה הצהיר הנאשם כי האמור בתביעה ובמסמכים המצורפים לה הינו אמת.
- לתביעה צורף המכתב המזויף, למרות שהנאשם ידע כי גב' יודייקין מעולם לא לימדה את הבת רחל ועל כן מדובר במצג שווא שאינו אמת כלפי המל"ל. בנוסף ביקש הנאשם מהבת רוחמה מלכה להתייצב בפני וועדה על מנת ליצור מצג שווא לגבי מצבה והתנהגותה של הבת רחל.
- כתוצאה ממצג השווא האמור קיבל הנאשם במרמה מהמל"ל, בין יום 20.9.11 לבין יום 30.4.14, גמלת ילד נכה בסך של 182,000 ₪ לערך.
- בגין מעשים אלה הואשם הנאשם, באישום 2, בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), ובעבירה של זיוף בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 418 סיפא לחוק העונשין.

אישום 4:

- עובר לחודש דצמבר 2012 זייף הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, מסמך הנחזה להיראות חתום עמוד 2

על-ידי ד"ר בן דור מיום 11.5.11, לפיו אבחן ד"ר בן דור את הבת **פייגא** כסובלת מסכיזופרניה (להלן - המכתב המזויף). הנאשם עשה כן בידעו כי הבת פייגא לא נבדקה על ידי ד"ר בן דור וממילא הוא לא אבחן אותה ולא ערך מכתב בעניינה.

- בחודש דצמבר 2012 הציג הנאשם או מי מטעמו את המכתב המזויף בפני ד"ר שמואל דוידזון, רופא ילדים. בהסתמך על מצג שווא זה רשם ד"ר דוידזון כי הבת פייגא נמצאת במצב פסיכוטי.
- ביום 11.12.12 הגיש הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, תביעת גמלה לילד נכה, בעבור הבת פייגא, בסניף בני-ברק של המל"ל. בתביעה הצהיר הנאשם כי האמור בתביעה ובמסמכים המצורפים לה הינו אמת.
- כתוצאה ממצג השווא האמור קיבל הנאשם במרמה מהמל"ל, עבור החודשים שבין יום 11.12.11 לבין יום 30.4.14, גמלת ילד נכה בסך של 166,000 ₪ לערך.
- בגין מעשים אלה הואשם הנאשם, באישום 4, בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, ובעבירה של זיוף בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 418 סיפא לחוק העונשין.

אישום 5:

- עובר לחודש יוני 2012 זייף הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, מסמך הנחזה להיראות חתום על-ידי ד"ר בן דור מיום 11.5.11, לפיו אבחן ד"ר בן דור את הבן **שמעון** כסובל מסכיזופרניה (להלן - המכתב המזויף). הנאשם עשה כן בידעו כי הבן שמעון לא נבדק על ידי ד"ר בן דור וממילא הוא לא אבחן אותו ולא ערך מכתב בעניינו.
- בחודש יוני 2012 הציג הנאשם את המכתב המזויף בפני ד"ר אלכס דיסקין. בהסתמך על מצג שווא זה אבחן ד"ר דיסקין את שמעון והפנה אותו למל"ל על מנת לקבל קצבת נכות.
- ביום 30.10.12 הגיש הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, תביעת גמלה לילד נכה, בעבור הבן שמעון, בסניף בני-ברק של המל"ל. בתביעה הצהיר הנאשם כי האמור בתביעה ובמסמכים המצורפים לה הינו אמת.
- כתוצאה ממצג השווא האמור קיבל הנאשם במרמה מהמל"ל, עבור החודשים שבין יום 10.10.11 לבין יום 30.4.14, גמלת ילד נכה בסך של 147,000 ₪ לערך.
- בגין מעשים אלה הואשם הנאשם, באישום 5, בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, ובעבירה של זיוף בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 418 סיפא לחוק העונשין.

אישום 6:

- עובר לחודש מרץ 2013 זייף הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, מסמך הנחזה להיראות חתום על-ידי ד"ר בן דור מיום 11.5.11, לפיו אבחן ד"ר בן דור את הבת **רבקה** כסובלת מסכיזופרניה (להלן - המכתב המזויף). הנאשם עשה כן בידעו כי הבת רבקה לא נבדקה על ידי ד"ר בן דור וממילא הוא לא אבחן אותה ולא ערך מכתב בעניינה.

- בחודש מרץ 2013 הציג הנאשם את המכתב המזויף בפני ד"ר יצחק שוחט. בהסתמך על מצג שווא זה אבחן ד"ר שוחט את הבת רבקה והמליץ על טיפול.
 - ביום 21.3.13 הגיש הנאשם, בעצמו או בצוותא עם אחר, תביעת גמלה לילד נכה, בעבור הבת רבקה, בסניף בני-ברק של המל"ל. בתביעה הצהיר הנאשם כי האמור בתביעה ובמסמכים המצורפים לה הינו אמת, לרבות מכתבו של ד"ר שוחט בו הומלץ לקבוע אחוזי נכות.
 - ביום 24.4.13 בקישה פקידת התביעות מהנאשם לשלוח לה את המכתב שהוצג לד"ר שוחט. במועד שאינו ידוע אך עובר ליום 13.5.13 זייף הנאשם מכתב הנחזה להיראות כחתום על-ידי ד"ר בן דור על מנת לתמוך בתביעה. ביום 29.5.13, לאחר בקשות חוזרות מהמל"ל, חזר בו הנאשם מהתביעה.
 - בגין מעשים אלה הואשם הנאשם, באישום 6, בעבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 415 סיפא יחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, ובעבירה של זיוף בנסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 418 סיפא לחוק העונשין.
5. במסגרת הסדר הטיעון הדיוני הודה הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע, על יסוד הודאתו זו, בכל העבירות שבהן הואשם, כפי שפורטו לעיל. עובר להודאתו נשלח הנאשם, בהסכמת הצדדים, לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית (בתנאי אשפוז). בנוסף, בית המשפט הורה על עריכת תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם.
6. כאמור, הסדר הטיעון היה דיוני ולא כלל הסכמות לעניין העונש, כאשר המאשימה ציינה מפורשות כי היא תעתור להשתת עונש מאסר בפועל ממושך על הנאשם. יחד עם זאת, הוסכם בין הצדדים שלא לעתור לפיצוי המל"ל במסגרת גזר הדין, כאשר המל"ל יפעל באמצעים העומדים לרשותו לצורך גביית חובו מהנאשם (ר' בפרוטוקול, עמ' 8).

ב. חוות הדעת הפסיכיאטרית ותסקיר שירות המבחן:

7. חוות הדעת הפסיכיאטרית הוכנה ביום 26.8.15, לאחר שהנאשם אושפז במרכז הרפואי לבריאות הנפש ע"ש אברבנאל לצורך ביצוע הסתכלות פסיכיאטרית. בחוות הדעת מתוארות תלונות הנאשם אודות שמיעת קולות ותחושות רדיפה, הגם שהנאשם מעולם לא אושפז קודם לכן באשפוז פסיכיאטרי, וכן תיאוריו בדבר מחלות נפשיות במשפחתו, אצל אמו ושניים מאחיו. בחוות הדעת נרשם, כי נמצא תיעוד רפואי בו נאמר שלנאשם רקע של סכיזופרניה, הגם שאין בו ציון על סמך אילו תסמינים מבוססת האבחנה (שם, בעמ' 5).
8. בבדיקתו של הנאשם במהלך אשפוזו עלה חשד להתחזות. הנאשם עורר רושם למגמתיות, כאשר "התנהגותו לא נראתה הלוצינטורית בעת הבדיקה. יש התרשמות שמהסס ושוקל את מילותיו" (שם, עמ' 5). בנוסף, לאחר בדיקה נוספת של הצוות הרב מקצועי, נכתב בחוות הדעת כי הנאשם שידר חוסר אמינות ומהימנות מובהקים, וכי התמונה הקלינית של קולות לאורך שנים, שהינם מתוחכמים ומכווני מטרה להשיג רווחה כלכלית שלא כדין, הינה לא סבירה ולא מאפיינת חולים עם הפרעה פסיכוטית ארוכת שנים (שם, עמ' 6). בסיכום חוות הדעת נקבע, במישור הנפשי, כי הנאשם כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו.

9. בתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של הנאשם (בן 48 שנים, יליד שנת 1969) מתוארות בהרחבה נסיבותיו האישיות והמשפחתיות. הנאשם הציג בפני שירות המבחן מסמכים בעניין טיפולים נפשיים שהוא עובר, אך לא המציא לשירות המבחן את חוות הדעת הפסיכיאטרית הנ"ל. באשר לעבירות מושא כתב האישום המתוקן הסביר הנאשם את ביצוען בקשיים כלכליים. הנאשם ציין, כי חלק מילדיו מקבלים גמלת נכות במסגרת "ילד עם ליקוי מיוחד" ועקב כך הוא היה מודע לדרך ההתנהלות מול המל"ל בנושא זה.
10. בתסקיר מצוין, כי התנהגות הנאשם מול שירות המבחן התאפיינה בדיבור מונוטוני, קושי במתן אמון וסגירות. השירות התרשם כי הנאשם נוטה להציג עצמו כחלש, תלתי, חולני ומתקשה לתפקד ולהתארגן; אך זאת בפער למעשי העבירה שעבר, הדורשים התארגנות, תכנון ותחכום. יתר על כן, הנאשם הפגין חוסר מודעות לחומרת העבירות ולפגיעה באחרים ואף התקשה לבחון באופן ביקורתי את התנהלותו.
11. בנסיבות אלה לא נוצר פתח להתערבות טיפולית של שירות המבחן ועל כן התסקיר נמנע מהמלצה על ענישה שיקומית. עם זאת צוין בתסקיר, כי ההליכים המשפטיים מהווים גורם מרתיע ומציב גבולות לנאשם, שמאז ביצוע העבירות דנא לא חזר והסתבך בפלילים.
12. עוד יש לציין, כי לבקשת ב"כ הנאשם נשלח הנאשם לקבלת דעת חוות דעת הממונה על עבודות השירות בשירות בתי הסוהר. יחד עם זאת הובהר לנאשם, מפורשות, כי אין בכך משום קביעה כלשהי באשר לעונש הראוי במקרה זה (ר' בפרוטוקול, עמ' 15 שורה 25).

ג. עיקר הראיות והטיעונים לקביעת העונש:

- (1) עיקר הראיות העונש:
13. התביעה לא הגישה ראיות לעונש. ההגנה, להבדיל, זימנה שלושה עדי אופי, שהעידו כלהלן:
- מר יחזקאל ששון** - סיפר על היכרותו עם הנאשם במשך תקופה של כעשרים שנה. מר ששון תיאר את אופיו הטוב של הנאשם, שאינו נוקט בלשון הרע ומוכן תמיד לעזור ולעשות טוב לזולתו.
- מר שלמה אוחנה** - קרובו של הנאשם, אשר סיפר על מסירותם הרבה של הנאשם ואשתו, שקיבלו לביתם את אמו חולת האלצהיימר ומטפלים בה במסירות.
- גב' טל כנרת** - אישה אלמה וערירית, שסיפרה כיצד הנאשם ואשתו מארחים אותה בהזדמנויות רבות (ר' בפרוטוקול, עמ' 17-18).
14. עוד הגיש ב"כ הנאשם מסמכים רבים, הנוגעים להיבטים שונים בחייו של הנאשם, כלהלן:
- ס' 1** - בדיקה של מומחית בפסיכיאטריה מיום 9.2.17, המציינת כי הנאשם מוכר כמאובחן בשל סכיזופרניה ותסמינים אובססיביים-קומפולסיביים, וכן מסמכים רפואיים נוספים.
- ס' 2** - מכתב של מורה הוראה ועובד סוציאלי, מיום 23.2.17, המציין כי הנאשם מגיע אליו למפגשים החל מחודש מאי 2016.
- ס' 3** - מסמכים המלמדים על כך שמשפחת הנאשם מסתייעת לכלכלתה בארגוני גמ"ח שונים, הן במוצרי

מזון והן בהלוואות.

4/ס - מסמך המתאר פעולות התנדבות ועזרה של הנאשם.

5/ס - מסמך מהרב יצחק זילברשטיין, רב שכונת אלחנן בבני-ברק, בו מצוין הרב כי הבהיר לנאשם שקבלת כספים במרמה מהמל"ל הינה בגדר עבירה על איסור גזל. למכתב מצורף פרסום שפרסם הנאשם (בו הוא מתואר כ"י.ג. ממרכז הארץ"), המופנה אל ציבור החרדים והיראים לדבר השם ובו מצוין כי נתקבלה הוראה ממורה הוראה גדול שלפיה מרמה כלפי המל"ל הינה גזל חמור.

6/ס - קבלות בדבר תשלומים מסוימים ששילם הנאשם למל"ל, לפי הטענה לשם החזרת חובו, וכן מסמכים בדבר חלק מילדי הנאשם, שאינם מושא כתב האישום המתוקן ואמנם סובלים מליקויים קשים.

(2) עיקר טיעוני ב"כ המאשימה:

15. ב"כ המאשימה תיארה את החומרה הרבה שבמעשיו של הנאשם, אשר במהלך תקופה של כשלוש שנים יצר מצגי שווא בפני המל"ל בעניין ארבעה מילדי הקטינים, על מנת לקבל במרמה גמלות נכות, והכל תוך מעשי זיוף ושקרים לוועדות המל"ל. הנאשם קיבל במרמה גמלות נכות בהיקף של כחצי מיליון ₪, כאשר באישום 6 נתפס הנאשם אך בשל ערנותה של פקידת התביעות.

16. לשיטת ב"כ המאשימה, הנאשם פעל בעזות מצח, תוך שהוא הופך את הגניבה לפרנסה של ממש, וזאת אגב ניצול ילדיו הקטינים. הנאשם זייף מסמכים, גם של גב' יודיקין שמעולם לא לימדה את הבת רחל, ואף דרש מבת אחרת (רוחמה מלכה) להתחזות כרחל בפני ועדה של המל"ל. הנאשם גם זייף מסמכים בשם רופאים בכירים ובכך אף סיכן את שמם הטוב.

17. ב"כ המאשימה ציינה כי הנאשם החל, בחודש פברואר האחרון, לקזז סכום של 700 ₪ בקירוב מקצבאות חודשיות שהוא מקבל מהמל"ל, על חשבון החזר חובו למל"ל. ואולם, הדבר נעשה אך לאחרונה וההשבה הינה בסכומים שהינם זעומים בהשוואה לסכום הגזלה.

18. באשר לקביעת מתחם העונש ההולם ציינה ב"כ המאשימה את הערכים החברתיים, שנפגעו כתולדה מביצוע העבירות, ובהם ההגנה על הקופה הציבורית ועל אוכלוסיות מוחלשות. בנסיבות אלה - ובהתחשב בסכום הגזלה, בתחכום הביצוע ובמשכו, כמו גם הצורך בהרתעה - עתרה ב"כ המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם שבין 9 חודשי מאסר בפועל לבין 24 חודשי מאסר בפועל; וזאת לכל אחד ואחד מהאישומים. בהקשר זה הפנתה ב"כ המאשימה, בין השאר, לרע"פ 4656/06 **משעור נ' מדינת ישראל** (6.6.06), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור במקרה בו נגזרו על נאשם שישה חודשי מאסר בפועל בגין קבלה במרמה של דמי אבטלה מהמל"ל, על סמך מצג שווא, של 15,404 ₪ (להלן - רע"פ **משעור**).

19. באשר לגזירת העונש בתוך מתחמי העונש ההולמים עתרה ב"כ המאשימה להחמיר עם הנאשם. הנאשם אמנם הינו חסר עבר פלילי, אך מחוות הדעת הפסיכיאטרית שנערכה בעניינו - אותה לא הציג בפני שירות המבחן, חרף בקשות חוזרות ונשנות - עולה היעדר מהימנות וחשש להתחזות, ושוב הדברים מלמדים על תחכום של הנאשם. בנוסף, גם תסקיר שירות המבחן מתייחס לכך שהנאשם אינו מודע לחומרת העבירות שעבר ולפגיעה באחרים ומתקשה לבחון באופן ביקורתי את התנהלותו. בנסיבות אלה עתרה ב"כ המאשימה, בסיכומו של דבר, להשתת עונש מאסר בפועל לתקופה של 48 חודשים, עונש

מאסר מותנה וקנס כספי כבד.

(3) עיקר טיעוני ב"כ הנאשם:

20. ב"כ הנאשם הרחיב בתיאור נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם ושל בני משפחתו, לרבות הבעיות הנפשיות מהן סובלים אמו של הנאשם, שני אחיו וחלק מילדיו (שאינם מושא כתב האישום). יתר על כן, הנאשם חי עם משפחתו בתנאי דלות ועוני מחפירים וכל הכספים שנטל לא לעצמו נטל אלא לצורך התמיכה במשפחתו. יש לזכור, בהקשר זה, כי הנאשם עצמו סובל מנכות 40%, אינו מסוגל לעבוד וממילא מתקשה לתת אוכל לילדיו. בנוסף, כל משפחתו של הנאשם סבלה כתולדה מהפרשה, בשל הבושה הכרוכה בה, ואף יחסיו של הנאשם עם אשתו נפגעו.

21. ב"כ הנאשם הדגיש במיוחד את ההודאה ונטילת האחריות על-ידי הנאשם:

ראשית, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן - שתוקן לקולה - ובכך חסך רבות מזמנם של העדים ובית המשפט, במיוחד בהתחשב בהיקפו הניכר של התיק.

שנית, הודאתו של הנאשם אינה הודאה מהפה-ולחץ, אלא הודאה הכרוכה בנטילת אחריות אמיתית. הנאשם פנה כאמור לרב זילברשטיין ואף פרסם הודעה בעיתון, ובכך הפגין את נטילת האחריות במעשים של ממש (ר' ס/5).

שלישית, הגם שהנאשם הינו חסר כל, הוא עשה וממשיך לעשות כל שביכולתו על מנת להחזיר את חובו למל"ל.

22. מדובר אפוא, לשיטת הסניגור, במקרה מיוחד. הנאשם הינו אדם הסובל מבעיות נפשיות, מתמודד עם קשיי פרנסה אמיתיים, וכל סכום שנטל מהמל"ל לא לצרכי מותרות נטל אלא רק לצרכי הקיום של ילדיו. על רקע זה עתר הסניגור להסתפקות בעונש מתון של מאסר בפועל, לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות.

ב"כ הנאשם הפנה, בהקשר זה, לת.פ. (נצרת) 6078-01-09 **מדינת ישראל נ' עדוי** (14.1.14). שם דובר בנאשם שהיה מנהל חשבונות, אשר הורשע במכירת תלושי שכר ומסמכים מזויפים, שכתוצאה משימוש בהם נתקבלו קצבות בסך כולל של 273,926 ₪. עם זאת יש לציין, כפי שנקבע בסיפא לגזר הדין באותו עניין, כי שם דובר בשיהוי ממושך באופן שהנאשם נתן את הדין על מעשיו רק 12 עד 14 שנים לאחר ביצועם.

23. לבסוף הנאשם, בדברו האחרון לעונש, הדגיש כי הוא מאוד מתחרט על מעשיו ואף פרסם זאת ברבים "עם השם שלי" (ר' בפרוטוקול, עמ' 24 שורה 3). עוד סיפר הנאשם, כי הוא עושה כל שביכולתו כדי להחזיר כספים למל"ל.

ד. קביעת מתחמי העונש ההולמים:

24. בעת גזירת עונשו של נאשם על בית המשפט לקבוע, תחילה, את מתחם העונש ההולם לכל אירוע עברייני שבגיניו הורשע הנאשם, ולאחר מכן לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם; והכל כאמור בהוראות סעיף 40ג יחד עם סעיף 40ג לחוק העונשין.

קביעת מתחם העונש ההולם לכל אירוע תיעשה בהתאם לעיקרון המנחה בענישה - הוא עקרון ההלימה - תוך

התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות המפורטות בהוראות סעיף 40ט לחוק העונשין.

25. הסוגיה המקדמית הטעונה הכרעה בהקשר זה היא שאלת מספר ה"אירועים" שבהם קא עסקין. ב"כ המאשימה דיברה על ארבעה אירועים, כמספר האישומים שבכתב האישום המתוקן. ואולם, ניסוח כתב האישום אינו קובע לעניין הגדרת "אירוע" וב"כ המאשימה לא נימקה את טענתה כי אמנם מדובר בארבעה אירועים.

26. מכל מקום, כאשר מדובר בעבירות שקיים ביניהן "קשר הדוק", באופן שהן מהוות חלק מתכנית עבריינית אחת, הלכה היא שלצרכי חוק העונשין מדובר ב"אירוע" אחד בלבד; וזאת גם אם מדובר בעבירות רבות או חוזרות ונשנות. והנה, בעניינו אין כל ספק שמדובר בתכנית עבריינית אחת, שכן הדבר אף נטען בעובדות החלק הכללי לכתב האישום המתוקן. ברי אפוא כי בפרשה דנא עסקין ב"אירוע" אחד בלבד וממילא יש לקבוע לגביו מתחם עונש הולם אחד בלבד.

27. באשר לקביעת מתחם עונש הולם אחד זה, מקובל עליי טיעון ב"כ המאשימה לעניין הערכים החברתיים שנפגעו כתולדה מביצוע העבירות. בהקשר זה, כמו גם בהתייחס **למידת** הפגיעה בערכים החברתיים, יש להדגיש במיוחד את הנסיבות הבאות:

ראשית, מדובר בקבלה במרמה של גמלות מל"ל, דהיינו בגזל של הקופה הציבורית. יוטעם בהקשר זה, כי מי שנוטל במרמה כספים מהמל"ל לא מרמה את המל"ל בלבד, אלא גוזל כספים מהציבור כולו.

שנית, מדובר בקבלה במרמה של גמלות המשולמות לילדים בעלי ליקויים מיוחדים. כלומר, מדובר במעשים שיש בהם ניצול של נכונות ורצון החברה לסייע לחלשים ביותר, תוך נטילת כספים שהוקצו לתמיכה בחלשים אלה, ובכך יש משום חומרה מיוחדת.

שלישית, מדובר במעשי מרמה חוזרים ונשנים, בנסיבות מחמירות, דהיינו: מדובר במעשים שנעשו בתחכום, תוך זיוף מסמכים, וכן בשיטתיות ולאורך זמן. בנוסף, כתולדה מהמעשים קיבל הנאשם לידי סכומי כסף נכבדים ביותר.

28. כפי שטענו ב"כ הצדדים לפניי, בהלכה הפסוקה אין למצוא מקרה הזהה בנסיבותיו למקרה דנא, בפרט בהתייחס למהות המעשים ולהיקפם. יחד עם זאת, בהתחשב במדיניות הענישה הנהוגה בעבירות של גזל הקופה הציבורית - לרבות כהשתקפותה ברע"פ **משעור** - ברי כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם חייב לעמוד על מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריא, לתקופה משמעותית. לפיכך אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא הינו בין 15 חודשי מאסר בפועל לבין 30 חודשי מאסר בפועל.

גזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם:

ה.

29. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם זה, תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות המפורטות בהוראות סעיף 40יא לחוק העונשין. יוטעם, כי במקרה זה על פני הדברים אין מקום לחריגה לכף קולה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום. זאת, נוכח האמור בתסקיר שירות המבחן, לרבות הימנעות שירות המבחן מהמלצה על ענישה שיקומית.

30. השיקולים לגזירת עונשו של הנאשם דנא, בתוך מתחם העונש ההולם, הינם אם כן כלהלן:

עברו הפלילי של הנאשם - לנאשם אין הרשעות קודמות או מאוחרות למעשים מושא כתב האישום המתוקן. מדובר, כמובן, בנסיבה מהותית לקולת העונש.

הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו - הטלת עונש של מאסר בפועל תפגע הן בנאשם והן במשפחתו ויש להתחשב בשיקול זה. בהקשר זה יש לזכור כי לנאשם ולאשתו אחד עשר ילדים, שחלק מהם הינם קטינים המתגוררים עמם. כמה מהילדים אף סובלים מליקויים מיוחדים.

הודאה ונטילת אחריות - הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן. בכך חסך הנאשם מזמנם של העדים, הצדדים ובית המשפט. פשיטא כי נסיבות אלה יש לזקוף לזכותו של הנאשם. בנוסף, כפי שעולה מהמסמכים 5/0, הנאשם נטל אחריות על מעשיו, הגם שעל כך מעיבה, במידת מה, התנהלותו במהלך הבדיקה הפסיכיאטרית ומול שירות המבחן, שאינה עולה בקנה אחד עם נטילת אחריות כנה.

נתוניו האישיים של הנאשם ונסיבות חייו - הנאשם הינו יליד שנת 1969, כאמור נשוי ואב למשפחה ברוכת ילדים. על-פי טיעון ההגנה, שנתמך במסמכים שהוגשו, הנאשם ומשפחתו חיים בדלות ובעוני. על-פי עדויות עדי האופי, הנאשם משתדל לעזור לזולתו בדרכים רבות.

מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירות ולפיצוי על הנזק שנגרם בעטיין - המל"ל החל בקיזוז סכום מסוים מהגמלות להן זכאי הנאשם, לטענת הנאשם בהסכמתו, על חשבון השבת כספי הגזלה. יחד עם זאת, מדובר בסכומים פעוטים בהשוואה לסכום הגזלה הכולל.

31. שקלול השיקולים הנ"ל - דהיינו: השיקולים לעניין גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם - מוליך למסקנה כי יש מקום, במקרה זה, לגזור את דינו של הנאשם ברף התחתון של מתחם העונש ההולם; וכך אני קובע.

32. נותרה סוגיית הקנס. ב"כ המאשימה עתרה כאמור להטלת קנס כספי משמעותי, עתירה שהינה כשלעצמה סבירה בהחלט נוכח אופיין הכלכלי של העבירות שבביצוען הורשע הנאשם.

יחד עם זאת, ישנם במקרה דנא שלושה טעמים משמעותיים, שהצטברותם יחדיו מצדיקה שלא להטיל על הנאשם ענישה כלכלית; כלהלן:

ראשית, על הנאשם נגזר כאמור עונש מאסר בפועל משמעותי, שאף בו יש משום פגיעה כלכלית, ולו מסוימת.

שנית, הנאשם אינו עובד והינו חסר אמצעים כלכליים של ממש. בנסיבות אלה, קרוב לוודאי שבהשתתף עיצומים כלכליים על הנאשם לא יהא אלא כדי להאריך את תקופת מאסרו; וכמעט למותר לציין כי זהו אינו הרציונל העומד ביסודה של ענישה כלכלית.

שלישית, המל"ל כבר החל לגבות מהנאשם את חובו לציבור, לטענת הנאשם בהסכמתו, וכנראה על רקע זה הסכימו הצדדים שלא לעתור לפיצויים. מכל מקום, חזקה על המל"ל שישתמש בכל אמצעי הגביה העומדים לרשותו לשם השבת מלוא כספי הגזלה, ובנסיבות אלה אין מקום להשתתף ענישה כלכלית.

סוף דבר:

ו.

33. לפיכך - ובהתחשב בכל השיקולים לכף חומרה ולכף קולה, אשר פורטו לעיל - אני גוזר על

הנאשם את העונשים הבאים:

(א) 15 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

על הנאשם להתייצב לתחילת ריצוי עונשו בבית המעצר ניצן, או במקום אחר שייקבע שירות בתי הסוהר, ביום 25.6.17 עד השעה 10:00.

ב"כ הנאשם מתבקש ליצור קשר עם שירות בתי הסוהר, בהקדם האפשרי, על מנת להבטיח עריכת "מיון מוקדם" לנאשם אשר יקל על קליטתו בבית הסוהר.

(ב) מאסר על תנאי למשך 10 חודשים, אותו לא יישא הנאשם אלא אם כן יעבור, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר, עבירה לפי הוראות סימן ו' לפרק י"א לחוק העונשין (עבירות מרמה, סחיטה ועושיק), למעט עבירה לפי הוראות סעיף 432 לחוק העונשין.

ניתן בזה צו כללי, לעניין מוצגים, לשיקול דעתו של קצין משטרה.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ט"ו אייר תשע"ז, 11 מאי 2017, במעמד הצדדים.